

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

S. Avrel. Avgvstini Confessionvm Libri X

Augustinus, Aurelius

Coloniae, 1646

Cap. V. Recte juberi apud Catholicos, ut credantur, quæ demonstrari nequeunt: Scripturas vero à Dei providentia subministratas, ex earum autoritate concludit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10120

nentem, & ex nullo deficientem. Sed sicut evenire affolet, ut malum medicum expertus, etiam bono timeat se committere: ita erat valetudo animæ meæ, quæ utique nisi credendo sanari non poterat. Et ne falsa crederet, curari recusabat: resistens manibus tuis, qui medicamenta fidei confecisti, & aspersisti super morbos orbis terrarum, & tantam illis auctoritatem tribuisti.

V S V S.

1. Claram esse Scripturam contendunt nostri Sectarii; contrarium suo exemplo demonstrat Augustinus, qui ideo cum Manichæis Scripturas veteres rejecit, quia figuras rerum & verborum secundum literam accipiens, multa absurda iis contineri putabat. Doctus vero à S. Ambrosio *Litteram occidere, spiritum vivificare*, id est figuratas locutiones ad literam non accipiendas, denique respicit. Cum vero ejusmodi verborum & figurarum obscuritate Scripturæ abundant, clarum est eas claras non esse. 2 Cor. 3. 6.
2. Necessè est eos qui ad veritatem aspirant, *captivare intellectum suum, & redigere in obsequium Christi*. S. D. hanc maxime ob causam in Manichæorum hæreses incidit, quod putaret Catholicos fidei quam imperarent, rationem non habere, Manichæos vero mysteriorum suorum causas explicare posse. 2 Cor. 10. 5.
De ntil. cred. c. 7.

C A P. V.

Rectè juberi apud Catholicos, ut credantur, quæ demonstrari nequeunt: Scripturas vero à Dei providentia ministratas, ex earum auctoritate concludit.

1. **E**X hoc tamen quoque jam præponens doctrinam catholicam, modestius

stius ibi, minimeque fallaciter sentiebam juberi, ut crederetur, quod non demonstrabatur; sive esset quid, *a* sed cui forte non esset, sive nec quid esset, quam illic temeraria pollicitatione scientiæ credulitatem irrideri: & postea tam multa fabulosissima & absurdissima, quia demonstrari non poterant, credenda imperari. Deinde paulatim tu Domine, manu mitissima & misericordissima pertractans & componens cor meum, consideranti quam innumerabilia crederem, quæ non viderem, neque cum gererentur, affuissem (sicut tam multa in historia gentium, tam multa de locis atque urbibus, quæ non videram, tam multa amicis, tam multa medicis, tam multa hominibus aliis atque aliis) quæ nisi crederentur, omnino in hac vita nihil ageremus. Postremo, quam inconcussa fixum fide retinerem, de quibus parentibus ortus essem; quod scire non possem, nisi audiendo credidissem.

2. Persuasisti mihi, non qui crederent libris tuis, quos tanta in omnibus fere gentibus autoritate fundasti, sed qui non crederent esse culpandos; nec audiendos esse, si qui forte mihi dicerent: Vnde scis illos libros, unius veri & veracissimi Dei spiritali esse humano generi ministratos? Idipsum enim maxime credendum erat, quoniam nulla pugnacitas calumniosarum quaestionum, per tam multa quæ legeram, inter se confligentium philosophorum, extorquere mihi potuit, ut aliquando non crederem te esse, quicquid esses, quod ego nescirem, aut administrationem rerum humanarum ad te per-

pertinere. Sed id credebam aliquando robustius, aliquando exilius, semper tamen credidi, & esse te, & curam nostri gerere: etiamsi ignorabam, vel quid sentiendum esset de substantia tua, vel quæ via duceret, aut reduceret ad te.

3. Ideoq; cum essemus infirmi ad inveniendam liquida ratione veritatem, & ob hoc nobis opus esset autoritate sanctarum literarum, jam credere cœperam, nullo modo te fuisse tributurum tam excellentem illi scripturæ per omnes jam terras autoritatem: nisi & per ipsam tibi credi, & per ipsam te quæri voluisses. Iam enim absurditatem, quæ me in illis literis solebat offendere, cum multa ex eis probabiliter exposita audissem, ad sacramentorum altitudinem referebam: eoque mihi illa venerabilior, & sacrosancta fide dignior apparebat autoritas, quo & omnibus ad legendum esset in promptu, & *b* secreti sui dignitatem intellectu profundiore servaret, verbis apertissimis & humillimo genere loquendi se cunctis præbens, & exercens intentionem eorum, qui non sunt leves corde: *c* ut exciperet omnes populari sinu, & per angusta foramina paucos ad te trajiceret: multo tamen plures, quam si nec tanto apice autoritatis emineret, nec turbas gremio sanctæ humilitatis hauriret. Cogitabam hæc, & aderas mihi: suspirabam, & exaudiebas me: fluctuabam, & gubernabas me: ibam per viam seculi latam, nec deserebas me.

N O-

N O T Æ.

a *Sed cui forte non esset*) sensus obscurus, verum nulla lectio variat. Forte subintelligi debet, commode siue bono, ut sensus sit: *Credendum esse etiam id, quod non demonstratur, siue esset quid, id est, ens aliquod, sed cui bono esset intelligi non posset; siue nec quid id est nihil esset, rectius nihilominus Catholicis credi quàm Manichæis, quia minus absurdum est, credere illis, qui jubent credere, quam illos sequi, qui aliorum credulitatem irrident: & sibi absurdas fabulas, quas demonstrare non possunt, credi volunt. Alius fortasse sic explicabit: Sentiebam Catholicos recte jubere, ut in Scripturis sacris, & doctrina Fidei crederetur, quod non demonstrabatur: siue esset quid, quod revera demonstrari quidem posset, sed forte non esset satis capax & intelligens, cui posset: siue nec quid esset, id est siue non esset quippiam huiusmodi, quod posset demonstrari, nempe propter sublimitatem intellectus humano superiorem.*

V. l. 2 de
doct. Chr.

b *Secreti sui dignitatem*) Scripturæ obscuritatem tangit, qua Deus Superbiam nostram retundere voluit.

c *Exciperet omnes populari sinu*) verborum simplicium, sine fuco elegantiarum; & per angusta foramina figurarum paucos humiliter sapientes ad te cognoscendum trajiceret, siue perduceret.

V S V S.

I. In mysteriis fidei demonstrationes quærere hæreticorum est, qui sua absurda absque ratione sibi credi volunt, ut hic & alibi affirmat S. D. asserens se ob id maxime motum ad deserendos Manichæos, à quibus vana demonstrationum pollicitatione novem fere annis delusus erat. Corrigenda est hæc incredulitas. I. Exemplis plurimarum rerum, quas credimus nec visas, nec demonstratas, non tanta autoritate inducti, quanta est Ecclesiæ Catholicæ. II. Quia ut alibi ait, *Dandum est Deum aliquid posse quod fateamur nos investigare non posse, in talibus enim rebus tota ratio facti, est ipsa potentia facientis.* III. Quia tot signis & argumentis fidei Catholicæ veritas confirmatur, ut nolle ei primas dare, vel summa profecto impietatis sit vel precipitis arrogantia, & possimus usurpare illud Rich. de S. Victore: *Domine, si error est quod credimus,*

et de
util. cred.

Epist. 3.

l. 1 de
Trinit. 6,

dimus, à te decepti sumus : ista enim in nobis iis signis & prodigiis confirmata sunt, qua non nisi à te fieri poterunt.

2. Sicut S. D. optime colligit Deum nullo modo fuisse tributurum tam excellentem Scripturæ per omnes terras autoritatem, nisi & per ipsam credi, & per ipsam se quæri voluisset, ita nec Ecclesiam Catholicam tot signis ac argumentis veræ fidei illustrasset, nisi ea vera esset. Vnde Scripturæ expositionem ab ea merito petendam esse, concludit, & egregie alibi ait : *Cur non igitur diligentissime apud eos (Catholicos) requiram, quid Christus præceperit, quorum autoritate commotus, Christum aliquid utile præcepisse jam credidi? Tunc melius mihi expositurus es, quid ille dixerit, quem fuisse aut esse non putarem, si abs te hoc mihi commendaretur esse credendum, & non in Scripturis ab Ecclesia Catholica traditis contineretur?*

de util.
cred. c. 14.

CAP. VI.

Laudes Imperatori recitaturus, viso mendico saturo jocante, ambitionis ærumnas latitia steriles deploravit.

1. **I**nhiabam honoribus, lucris, conjugio, & tu irridebas. Patiebar in eis cupiditatibus amarissimas difficultates, te propitio tanto magis, quanto minus sinebas mihi dulcescere, quod non eras tu. Vide cor meum Domine, qui voluisti, ut hoc recorderer, & confiterer tibi. Nunc tibi inhæreat anima mea, quam de visco tam tenaci mortis exuisti. Quam misera erat, & sensum vulneris tu pungebas; ut relictis omnibus converteretur ad te, qui es super omnia, & sine quo nulla essent omnia: converteretur & sanaretur! Quam ergo miser eram! & quomodo egisti, ut sentirem miseriam meam die illo, quo a cum pararem recitare

I

Impe-